

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ
СТЕФАНИКА**

Факультет економічний

Кафедра обліку і оподаткування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи бізнесу та соціальне підприємництво

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Облік і оподаткування

Спеціальність 071 Облік і оподаткування

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри обліку і оподаткування,
Протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Основи бізнесу та соціальне підприємництво
Освітня програма	Облік і оподаткування
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Освітній рівень	бакалавр
Спеціальність	071 Облік і оподаткування
Викладач (-і)	Баланюк І.Ф., д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку і оподаткування
Контактний телефон викладача	+38(050)3733282
Е-mail викладача	ivan.balamiuk@pnu.edu.ua
Статус дисципліни	нормативна
Курс /семестр	1/2
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції – 32 Семінарські – 32 Самостійна робота – 116
Формат дисципліни	Очний та заочний
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro/developer/course/view/3642
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій

2. Анотація до курсу

Сучасні реформи, що відбуваються в Україні спрямовані на забезпечення умов для розвитку підприємницької активності, перетворюючи її на головну рушійну силу соціального розвитку суспільства. З цією метою відбувається широке залучення громадян до бізнесу. Система теоретичних та практичних знань з основ ведення бізнесу повинна бути спрямована на застосування нових високоефективних організаційних форм та методів управління, що сприятиме розвитку економіки України.

Навчальна дисципліна “Основи бізнесу та соціальне підприємництво” є обов’язковою складовою навчального плану, циклу дисциплін професійної підготовки бакалаврів спеціальності обліку і оподаткування.

Студенти отримують теоретичні знання і практичні навички вироблення орієнтирів у підприємницькій діяльності, на набуття вмінь аналізувати ринкову інформацію та приймати економічно обґрунтовані рішення в умовах конкуренції. Завершується вивчення дисципліни формуванням цілісного уявлення стосовно розвитку бізнесу в Україні.

3. Мета та цілі курсу

Метою дисципліни основи бізнесу та соціальне підприємництво є сформувати у студентів систему знань з основ бізнесу та допомогти їм оволодіти інструментарієм прийняття ефективних господарських рішень.

Основними завданнями дисципліни є: обґрунтувати теоретичні основи бізнесу, форми його організації та умови створення, розкрити фінансове забезпечення бізнесу та основні елементи його інфраструктури, дослідити механізми створення бізнесу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни Основи наукових досліджень студент повинен знати: економічну сутність бізнесу на підприємстві; вплив політики і права на розвиток бізнесу; умови становлення бізнесу у ринковій економіці; тику поведінки бізнесмена; форми організації бізнесу; елементи інфраструктури бізнесу; забезпечення фінансування бізнесу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні вміти: обрати вид діяльності; використовувати правові засади створення бізнесу; враховувати принципи ділової моралі; володіти етикою в дотриманні зобов'язань.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність. ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у сфері обліку, аудиту та оподаткування або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК02. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК08. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК13. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

Фахові компетентності:

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці.

СК02. Використовувати математичний інструментарій для дослідження соціально-економічних процесів, розв'язання прикладних завдань в сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.

СК08. Ідентифікувати та оцінювати ризики недосягнення управлінських цілей суб'єкта господарювання, недотримання ним законодавства та регулювання діяльності, недостовірності звітності, збереження й використання його ресурсів.

Програмні результати навчання:

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР09. Ідентифікувати та оцінювати ризики господарської діяльності підприємств.

ПР14. Вміти застосовувати економіко-математичні методи в обраній професії.

ПР15. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві.

5. Організація навчання			
Обсяг курсу – 180 год.			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
лекції		32	
практичні		32	
самостійна робота		116	
Ознаки курсу			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Статус дисципліни
II	071 Облік і оподаткування	перший	обов'язкова

Тематика навчальної дисципліни			
Тема, план	Кількість годин		
	лекція	практичне заняття	самостійна робота
ТЕМА 1. СУТЬ БІЗНЕСУ І ПІДПРИЄМНИЦТВА 1. Бізнес і діло. 2. Поняття бізнесу та підприємництва. 3. Складові рішення створення бізнесу. 4. Суб'єкти бізнесу. 5. Елементи системи бізнесу. 6. Стадії функціонування суб'єктів бізнесу.	4	4	15
ТЕМА 2. БІЗНЕС ІДЕЯ: ГЕНЕРАЦІЯ ТА ОЦІНКА 1. Сутність бізнес-ідеї. 2. Вибір виду діяльності. 3. Перешкоди на шляху генерації бізнес-ідеї. 4. Методи генерації ідей: мозковий штурм, карта ідей. 5. Джерела потенційних бізнес-ідей. 6. Оцінка бізнес-ідей.	4	4	15
ТЕМА 3. РЕГУЛЮВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ 1. Законодавчі акти з розвитку підприємництва. 2. Підприємство, як основна ланка підприємництва. 3. Ліцензування підприємницької діяльності. 4. Позбавлення права підприємництва.	4	4	15
ТЕМА 4. ЕТИКА І ЕТИКЕТ БІЗНЕСМЕНА 1. Етика відносин з підлеглими у бізнесі. 2. Етика відносин з діловими партнерами у бізнесі. 3. Культура бізнес-діяльності. 4. Соціальна відповідальність бізнесу.	4	4	15
ТЕМА 5. ЗАСНУВАННЯ ВЛАСНОГО БІЗНЕСУ. ФРАНЧАЙЗИНГ 1. Сутність франчайзингу. 2. Основні принципи співпраці по франчайзингу. 3. Види франчайзингу. 4. Франчайзинговий пакет. 5. Переваги та недоліки франчайзингу.	4	4	15

ТЕМА 6. ОРГАНІЗАЦІЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА 1. Умови, принципи, функції підприємництва. 2. Види підприємств. 3. Форми підприємств. 4. Заснування та реєстрація юридичної особи.	4	4	15
ТЕМА 7. БІЗНЕС І КОНКУРЕНЦІЯ 1. Сутність, функції, фактори конкуренції. 2. Форми конкуренції, методи конкурентної боротьби. 3. Конкурентоспроможність підприємства.	4	4	13
ТЕМА 8. СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО 1. Суть соціального підприємництва 2. Форми соціального підприємництва 3. Розвиток соціального підприємництва	4	4	13
Разом	32	32	116

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>100 бална: 50 протягом семестру, 50 за іспит.</p> <p>Зараховано – “відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами;</p> <p>Зараховано – “добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв’язках;</p> <p>Зараховано – “задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв’язки;</p> <p>Незараховано – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.</p>
	<p>Накопичення балів студентом під час вивчення дисципліни проводиться у такому співвідношенні:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Практичні, поточне оцінювання (20 %); – самостійна робота (10 %); – індивідуальне завдання (20 %); – обсяг балів за екзамен (50 %). <p>Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті (студент повинен отримати чотири і більше оцінок) шляхом виконання завдань, отриманих в процесі навчання.</p>

	<p>Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Якщо студент пропустив заняття (лекційні чи практичні) без поважної причини та без відома викладача – він зобов’язується відпрацювати їх.</p> <p>Накопичування балів під час вивчення дисципліни</p> <p>Накопичення балів під час вивчення дисципліни</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Види навчальної роботи</th> <th>Максимальна кількість балів</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Лекція</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>Практичні, поточне оцінювання</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Самостійна робота</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>Індивідуальне завдання</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Екзамен</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Максимальна кількість балів</td> <td>100</td> </tr> </tbody> </table>	Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів	Лекція	0	Практичні, поточне оцінювання	20	Самостійна робота	10	Індивідуальне завдання	20	Екзамен	50	Максимальна кількість балів	100
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів														
Лекція	0														
Практичні, поточне оцінювання	20														
Самостійна робота	10														
Індивідуальне завдання	20														
Екзамен	50														
Максимальна кількість балів	100														
Виконання письмових робіт	<p>При виконанні письмових робіт до індивідуального завдання, студент має детально розписувати його результати. Індивідуальні завдання включають підготовку презентацій заснування власного бізнесу.</p> <p>Студент повинен самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання. Для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей.</p>														
Практичні заняття	<p>Практичне заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою практичні заняття пов’язані з теоретичним та індивідуальним завданням з дисципліни та також передбачає попередній контроль знань студентів. Оцінка за практичне заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.</p>														
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Максимальну оцінку 50 балів студент може отримати протягом семестру, 50 балів за іспит. Мінімальним допуском до іспиту є 25 балів.</p>														
Самостійна робота	<p>Самостійна робота охоплює теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять. Їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою, а також виконання завдань з метою закріплення теоретичного матеріалу.</p> <p>Загальний обсяг годин самостійної роботи студента, що відводиться на вивчення дисципліни «Основи бізнесу та соціальне підприємництво» складає 116 годин. Студентам пропонується виконання завдань, що розміщені у Системі дистанційного навчання Прикарпатського національного університету імені В. Стефаника (https://d-learn.pro/developer/course/view/3642). Згідно графіку навчального процесу в період контролю за самостійною роботою студент проходить тестування на платформі дистанційного навчання.</p>														

7. Політика курсу

Студент повинен самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей).

Студент опрацьовує питання, що призначені для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання у визначений для контролю самостійної роботи період згідно графіку навчального процесу.

Академічну заборгованість студент здає відповідно до графіку ліквідації академічної заборгованості за встановленими в університеті правилами.

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>. Списування під час контрольних робіт та екзамену заборонені. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише для виконання он-лайн тестування. Для обчислень можна використовувати калькулятор.

Вживати їжу та напої під час занять в аудиторії забороняється (крім води або за медичними показаннями).

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в дистанційному форматі відповідно до встановлених університетом правил.

Пропуски занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях, при цьому оцінка не ставиться, а "нб" округляється.

Індивідуальні завдання виконуються відповідно до вимог викладача.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (на 20% менше).

8. Оцінювання відповідності до графіку навчального процесу

Вид роботи	Навчальні тижні																Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
Практичне заняття		1	1	1	2	1	1	1	1	1	2	1	1	2	2	2	20
Самостійна робота					2						2			2	2	2	10
Індивідуальне завдання					4						4			4	4	4	20
Екзамен																50	50
Максимальна кількість балів		1	1	1	8	1	1	1	1	1	8	1	1	8	8	58	100

9. Ресурсне забезпечення

Нормативні документи

1. Господарський кодекс України : прийнятий Верховною Радою України від 16.01.2003 № 436-IV : [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>

2. Податковий кодекс України : прийнятий Верховною Радою України від 02.12.2010 № 2755-VI : [Електронний ресурс]. (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17, ст.112) [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

3. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003 року №755-IV : [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/755-15>.

4. Закон України. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань. (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 31-32, ст.263). [Електронний ресурс]. Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>

5. Закон України. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні. (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2013, № 3, ст.23) : [Електронний ресурс]. Режим доступу. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17#Text>

6. Закон України. Про господарські товариства. (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1991, № 49, ст.682). [Електронний ресурс]. Режим доступу. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12#Text>

7. Закон України. Про ліцензування видів господарської діяльності. (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 23, ст.158). [Електронний ресурс]. Режим доступу. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text>

8. Класифікація видів економічної діяльності ДК 009:2010. Національний класифікатор України. [Електронний ресурс]. Режим доступу. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10#Text>

9. Закон України. Про зовнішньоекономічну діяльність. [Електронний ресурс]. Режим доступу. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>

10. Закон України. Про інвестиційну діяльність. (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1991, № 47, ст.646). [Електронний ресурс]. Режим доступу. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>

Наукові публікації

1. Баланюк І.Ф., Іваночко Б.Р. Заходи по залученню інвестицій в розвиток бізнесу територіальних громад на основі маркетингової стратегії. *Інноваційна економіка*. 2023. № 1 [93]. С. 45-51.

2. Баланюк І.Ф., Шеленко Д.І., Ліба Н.С., Приймак Х.М. Наукові дослідження поведінки споживачів при просуванні товару за маркетинговим проектом та економічний контроль за управлінням бізнесу. *Наукові інновації та передові технології*. Серія «Економіка». Вип. № 11(25) 2023. DOI [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-11\(25\)-343-353](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-11(25)-343-353).

3. Вагнер І. М., Демко І. І. Вплив Covid-19 на економічний розвиток малого і середнього бізнесу в Україні. *Вісник університету банківської справи*. 2020, № 1 (37). С. 59-66.

4. Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О. Основи підприємництва: Підручник. Житомир : ЖДТУ. 2019. 493 с.

5. Добрава Н.В., Осипова М.М. Основи бізнесу: навчальний посібник. Одеса: Бондаренко М. О. 2018. 305 с.

6. Матвійшин Є., Третяк Г. Розвиток малого і середнього підприємництва в Україні в контексті міжнародної співпраці. *Ефективність державного управління*. 2017. Вип. 1 (50). Ч.2. С. 187–189.

7. Міхно Н.К. Особливості розвитку підприємництва в дніпропетровському регіоні. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, Серія «Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи»*. Вип. 37. 2016. С. 167–171.

8. Мельников А.М. Основи організації бізнесу [текст] : навч. посібник / за заг. ред. А. М. Мельникова [А.М. Мельников, О.А. Коваленко, Н.Б. Пундяк] К.: «Центр учбової літератури, 2013. 200 с.

9. Левшук А. А. Роль малого бізнесу в економіці України. *Регіональна бізнес-економіката управління*, 2013, № 1 (37) 93. С. 93-96.

10. Губені Ю.Е. Підприємництво: Навчальний посібник. Львів: НВФ “Українські технології”, 2012. 572 с.

11. Варналій З.С. Мале підприємство: основи теорії і практики. К.: Т-во «Знання», КОО, 2008. – 302 с.

12. Варналій З.С. Основи підприємництва. Навчальний посібник. 3-тє вид. випр. і доп. К.: «Знання- прес», 2006. – 302 с.

Професор _____ Баланюк І. Ф.